

se obyvatelé zřejmě nezajímali o ubohá stvoření hladovějící několik kilometrů od nich. Co se stalo s tím Německem, které kdysi znal a miloval? Byl to národ, který bude muset v příštích letech platit za své zločiny.

V souladu s Eisenhowerovou politikou, který nařídil, aby „všechny oběti zvěrstev byly pohřbeny na veřejném místě“ s kamenným památníkem jako připomínkou mrtvých, vydal Gavin vlastní rozkazy.

Od obyvatel Ludwigslustu, především těch, kteří během posledních dvanácti let nacistické vlády zastávali nějaké oficiální postavení nebo byli členy nacistické strany, se požadovalo, aby v pěstěných zahradách ludwigslustského honosného paláce vykopali dvě stě hrobů. Navíc Gavin přikázal, aby se všechno dospělé obyvatelstvo města zúčastnilo smutečního obřadu, po němž mělo projít mezi řadami hrobů a vzdát úctu obětem. Každý ze zesnulých ležel u svého hrobu, jejich těla byla zabalena v bílých prostěradlech, která měli poskytnout místní, hlavy nezakryté. Zúčastnit se musely desítky zajatých německých důstojníků včetně pěti generálů.

Werner a chlapi z Ritchie z 82. výsadkové dostali za úkol dohlížet na německé důstojníky, kteří stáli s nimi za jednou řadou hrobů. Když nový starosta Ludwigslustu – ten předchozí, nepochybně loajální nacista, spáchal sebevraždu a předtím zabil svou ženu a dceru, jakmile se doslechl, že se blíží Američané – začal mluvit do mikrofonu, několik německých důstojníků za Wernerem se otočilo zády a zapálilo si cigarety.

Werner se otočil a požádal, aby cigarety odhodili. Jeden vysoký německý kapitán ho probodával očima. Řekl Wernerovi, že nemá právo dávat rozkazy důstojníkům, když je pouhý seržant. Werner zopakoval svůj rozkaz, ale Němci kouřili dál.

Werner tasil svou pětačtyřicítku a zamířil jí kapitánovi na hlavu. „Máte na vybranou,“ řekl německy. „Bud' vás zastřelím za neuposlechnutí mého rozkazu, nebo uhasíte tu cigaretu a budete sledovat smuteční obřad.“

Kapitán mu věnoval pohled plný nenávisti, ale cigaretu odhodil. Ostatní Němci ho následovali a otočili se zpátky k obřadu.

Vlevo němečtí civilisté přinucení vzdát čest dvěma stovkám obětí wöbbelinského koncentračního tábora při smutečním obřadu v Ludwigslustu 7. května 1945. (U.S. Army Signal Corps)

Teprve později Werneru Angressovi plně došlo, že měl prst na spoušti a že jeho hrozba byla reálná.

Manny Steinfeld tam byl v ten den také. Pomáhal s organizací pohřbu dvou set wöbbelinských obětí a při obřadu ho šokovalo chování místních obyvatel. Zjevně zde nechtěli být a zdálo se, že svou nucenou účast berou jako nespravedlnost. Sledovali průběh bez jakýchkoli projevů soucitu nebo výčitek svědomí. Manny nikdy neviděl pohřeb, kde by se prolévalo tak málo slz. Mrtvým se sice dostalo náležitého pohřbení, ale na svá místa posledního odpočinku se odebrali jako neidentifikované oběti nacistů, bez svých drahých, kteří by nad jejich smrtí truchlili. Mnozí z jejich milovaných vlastně sami byli obětmi. Asi čtvrtina těch, co přežili, byli Židé, a tak bylo rozhodnuto, že stejné